পাঠ - ১ আকৃতি আৰু নক্সা

তলৰ ছবিখনত কি কি জ্যামিতিক আকৃতি দেখিছা আঁকা

তলত দিয়া বস্তুবোৰৰ আকৃতিবোৰৰ নাম লিখা

....

....

ঘনক আৰু আয়তীয় ঘনক

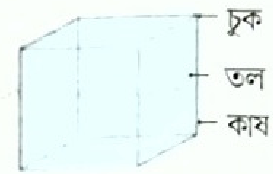

ঘনক

আয়তীয় ঘনক

এটা ঘনক/আয়তীয় ঘনকৰ ৬ খন তল, ৮টা চুক আৰু ১২টা কাষ থাকে। এটা ঘনকৰ আটাইকেইখ
তল বৰ্গ আৰু আয়তীয় ঘনকৰ আটাইকেইখন তল একোটা আয়ত বা একোটা আয়ত আৰু বৰ্গ

কেইটামান ঘনক আৰু আয়তীয় ঘনকৰ উদাহৰণ চাওঁ আহা

গোলাকৃতি

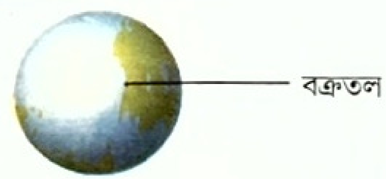

গোলকৰ কোনো কাষ আৰু চুক নাথাকে। ইয়াৰ তল এখন। গোলকৰ তল সমান নহয়।
অৰ্থাৎ এই তলখনক **বক্ৰতল** বোলে।

গোলাকৃতি বস্তুৰ উদাহৰণ

চুঙা

চুঙা দুই ধৰণৰ

এমূৰ বন্ধ চুঙা

দুই মূৰ খোলা চুঙা

এমূৰ বন্ধ চুঙাৰ তল দুখন। এখন সমতল আৰু এখন বক্ৰতল। ইয়াৰ কাষ দুটা। ইয়াৰ চুক নাই।

দুই মূৰ খোলা চুঙাৰ তল এখন। এইখন বক্ৰতল। ইয়াৰ কাষ দুটা। ইয়াৰ চুক নাই।

চুঙাকৃতিৰ বস্তুৰ উদাহৰণ

শংকু

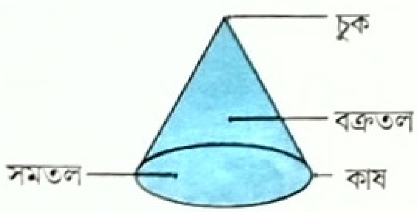

এটা শংকুৰ দুখন তল থাকে। এখন সমতল আনখন বক্ৰতল। ইয়াৰ কাষ এটা আৰু চুক এটা।

শংকু আকৃতিৰ বস্তুৰ উদাহৰণ

তলৰ তালিকাখন সম্পূৰ্ণ কৰা

বস্তু	আকৃতিৰ নাম	কাষৰ সংখ্যা	চুকৰ সংখ্যা	তলৰ সংখ্যা

কৰি চাওঁ আহা

মিঠাইৰ বাকচ বা চকৰ বাকচ এটা লোৱা।

কাষত দেখুওৱাৰ নিচিনাকৈ বাকচটো

ভাঁজে ভাঁজে খোলা।

এতিয়া তুমি এখন সমতল আকৃতিৰ কাগজ পালানে?

তুমি পোৱা সমতল আকৃতিটোৱেই হৈছে বাকচটোৰ **জালি**।

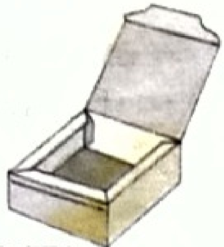

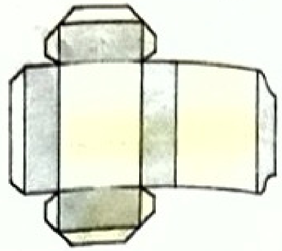

জালিৰ পৰা আয়তীয় ঘনক সাজো আহা

চিত্ৰ- ১ত দেখুওৱাৰ দৰে কাগজ এখিলাত আঁকা। আঁকি থোৱা অংশখিনি কাটি লোৱা। ফুট চিন অনুযায়ী কাগজখিলা ভাঁজ কৰা। এতিয়া তুমি এটা আয়তীয় ঘনক পালানে?

চিত্ৰ-১

নিজে সাজি চোৱা

- চিত্ৰত দিয়াৰ দৰে জালিৰ জোখ অনুযায়ী এখন জালি কাটি এটা আয়তীয় ঘনক সাজা।
- ফুট ( ) চিন অনুযায়ী ডাঠ কাগজ খিলা ভাঁজ কৰা।
- এতিয়া তুমি এটা আয়তীয় ঘনক পালানে?

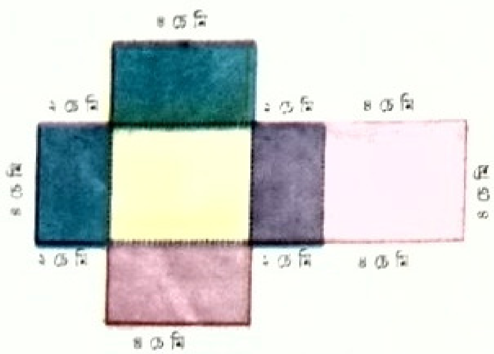

ঘনকৰ জালি সাজো আহা

চিত্ৰ- ২ত দেখুওৱাৰ দৰে কাগজ এখিলাত আঁকা। আঁকি থোৱা অংশখিনি কাটি লোৱা। ফুট চিন অনুযায়ী কাগজখিলা ভাঁজ কৰা। এতিয়া তুমি এটা ঘনক পালানে?

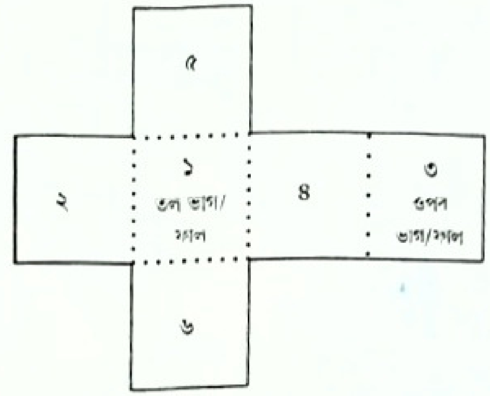

চিত্ৰ- ২

জোখ অনুযায়ী ঘনকৰ এখন জালি আঁকা

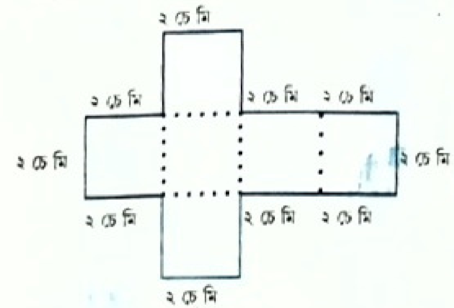

তলৰ কোনখন জালিৰে কাষত দিয়া ঘনকটো সাজিব পাৰিবা (✓) চিন দিয়া।

(ক)

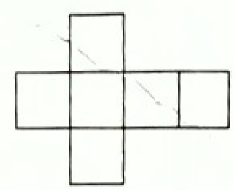

(খ)

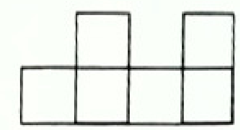

তলৰ কোনখন জালিৰে কাষত দিয়া আয়তীয় ঘনকটো সাজিব পাৰিবা (✓) চিন দিয়া।

(ক)

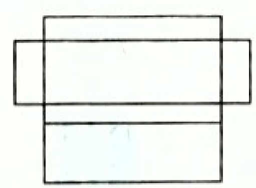

(খ)

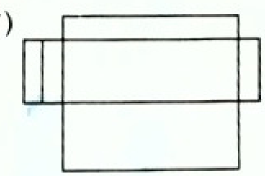

কৰি চাওঁ আহা

মিঠাইৰ বাকচ বা চকৰ বাকচ এটা লোৱা।

কাষত দেখুওৱাৰ নিচিনাকৈ বাকচটো

ভাঁজে ভাঁজে খোলা।

এতিয়া তুমি এখন সমতল আকৃতিৰ কাগজ পালানে?

তুমি পোৱা সমতল আকৃতিটোৱেই হৈছে বাকচটোৰ **জালি**।

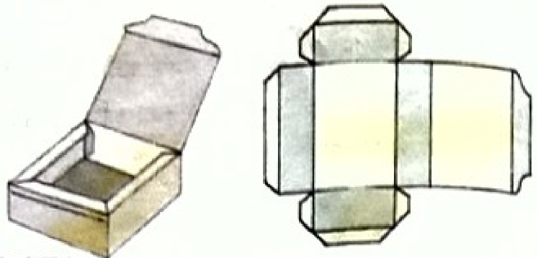

জালিৰ পৰা আয়তীয় ঘনক সাজো আহা

চিত্ৰ- ১ত দেখুওৱাৰ দৰে কাগজ এখিলাত আঁকা। আঁকি থোৱা অংশখিনি কাটি লোৱা। ফুট চিন অনুযায়ী কাগজখিলা ভাঁজ কৰা। এতিয়া তুমি এটা আয়তীয় ঘনক পালানে?

চিত্ৰ-১

নিজে সাজি চোৱা

- চিত্ৰত দিয়াৰ দৰে জালিৰ জোখ অনুযায়ী এখন জালি কাটি এটা আয়তীয় ঘনক সাজা।
- ফুট ( ) চিন অনুযায়ী ডাঠ কাগজ খিলা ভাঁজ কৰা।
- এতিয়া তুমি এটা আয়তীয় ঘনক পালানে?

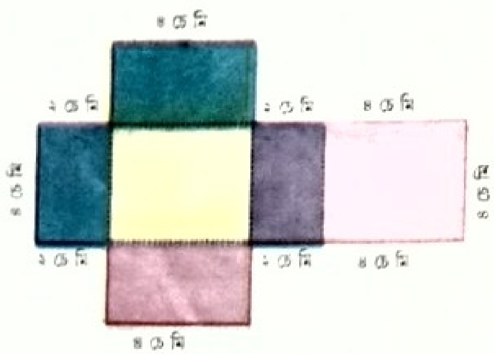

ঘনকৰ জালি সাজো আহা

চিত্ৰ- ২ত দেখুওৱাৰ দৰে কাগজ এখিলাত আঁকা। আঁকি থোৱা অংশখিনি কাটি লোৱা। ফুট চিন অনুযায়ী কাগজখিলা ভাঁজ কৰা। এতিয়া তুমি এটা ঘনক পালানে?

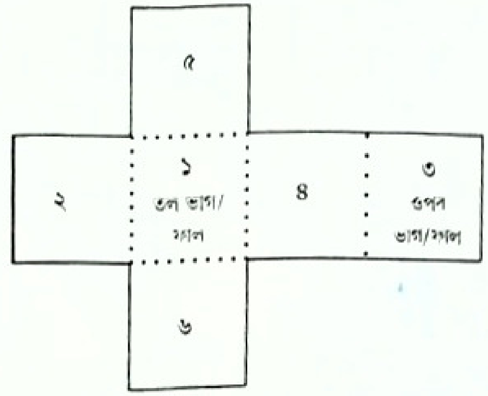

চিত্ৰ- ২

জোখ অনুযায়ী ঘনকৰ এখন জালি আঁকা

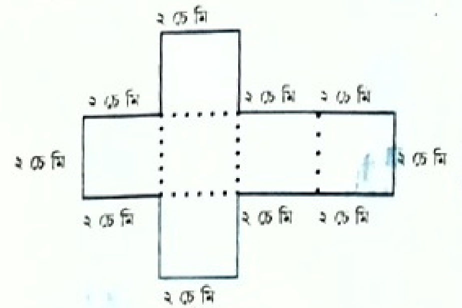

তলৰ কোনখন জালিৰে কাষত দিয়া ঘনকটো সাজিব পাৰিবা (✓) চিন দিয়া।

(ক)

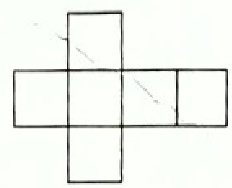

(খ)

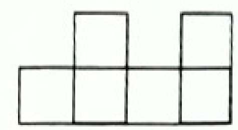

তলৰ কোনখন জালিৰে কাষত দিয়া আয়তীয় ঘনকটো সাজিব পাৰিবা (✓) চিন দিয়া।

(ক)

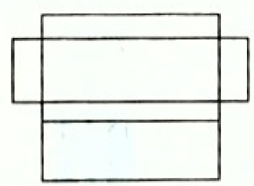

(খ)

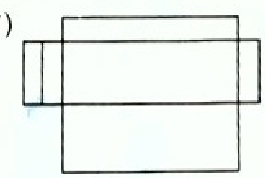

কোনো পদপথ বা ঘৰৰ মজিয়াত লগোৱা টালিবোৰ পৰ্যবেক্ষণ কৰা

ক

খ

গ

ওপৰত দিয়া টালিবিলাকত কি কি আকৃতি আছে চাওঁ আহা

ক খ গ

তলত দিয়া টালিবিলাকত কি কি আকৃতি আছে আঁকা

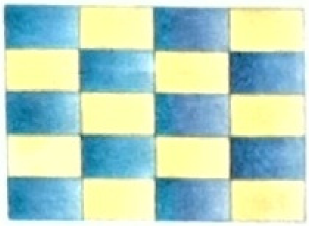

ক

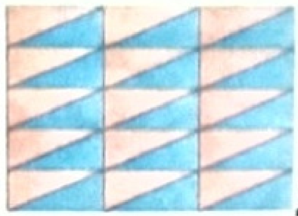

খ

গ

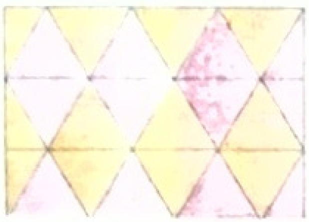

ঘ

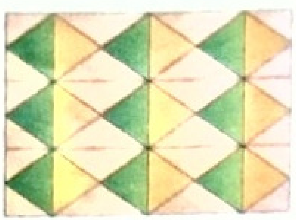

ঙ

চ

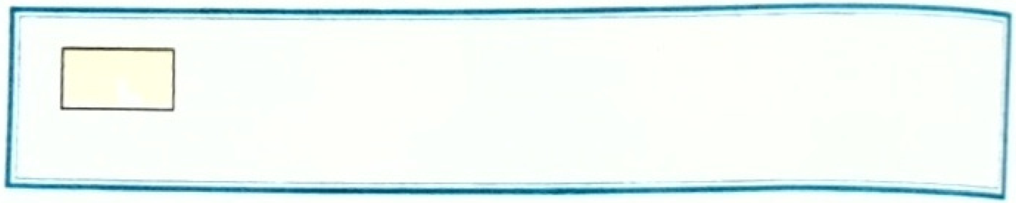

তলত দিয়া আকৃতি অনুযায়ী টালিৰ নক্সা আঁকা

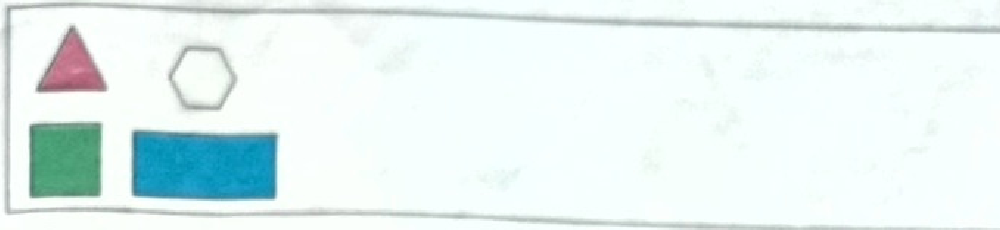

জানি লওঁ আহা— টালিবোৰৰ মাজত অকণো খালী ঠাই নৰখাকৈ টালিৰ নক্সা এখন সজোৱা হয়।

কেনে দেখি চাওঁ আহা

গাড়ী এখন

সন্মুখৰ পৰা

কাষৰ পৰা

ওপৰৰ পৰা

ৰে'ল এখন

কাষৰ পৰা

সন্মুখৰ পৰা

ওপৰৰ পৰা

কোনো এটা বস্তু বেলেগ বেলেগ দিশৰ পৰা চালে বেলেগ বেলেগ দেখা যায়

তলৰ ছবিবোৰ চোৱা আৰু কোনটো দিশৰ পৰা দেখা পাইছা লিখা

কাপ এটা

....

ঘৰৰ চিৰি

....

হাতী এটা

....

টেবুল এখন

....

কৰি চাওঁ আহা

- এখন কাগজ ভাঁজ কৰি লোৱা।
- কাগজ খিলা মেলি দিয়া।
- যি কোনো ৰঙৰ টোপাল এটা ভাঁজত ঢালি দিয়া।
- কাগজ খিলা ভাঁজে ভাঁজে জাপি দিয়া।
- কিছু সময়ৰ পাছত কাগজখিলা মেলি দিয়া।
- কাগজখিলা ভাজৰ দুয়োফালে ৰঙৰ একে ধৰণৰ দুটা নমুনা দেখিবলৈ পালানে ?
- এনেধৰণৰ নমুনাৰ এটা ভাগ আনটোৰ **সদৃশ** বুলি কোৱা হয়।

তলৰ ছবিবোৰ চোৱা। ফুট ৰেখা ডালে প্ৰতিখন ছবিক দুটা সদৃশ ভাগত ভাগ কৰিছে।

A V W

এতিয়া তলৰ ছবিবোৰ চোৱা। ফুট ৰেখাবোৰে ছবিবোৰক সদৃশ ভাগত ভাগ নকৰে।

N C F

তলৰ ছবিবোৰত ফুটৰেখা আঁকা। ৰেখাডালে কোনবোৰ ছবিক দুটা সদৃশ ভাগত ভাগ কৰিছে (✓) চিন দিয়া।

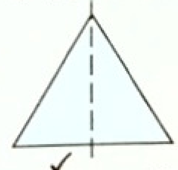

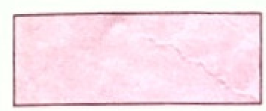

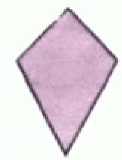

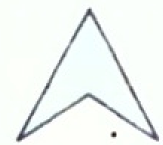

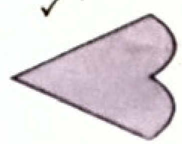

S M J

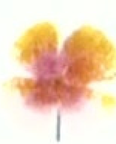

X

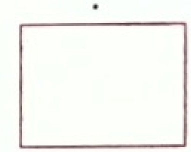

তলৰ ছবিবোৰৰ বাকী অংশ আঁকি ছবি কেইখন সম্পূৰ্ণ কৰা

আইনা এখনৰ সন্মুখত থিয় হোৱা। তুমি নিজকে তাত দেখিছানে?

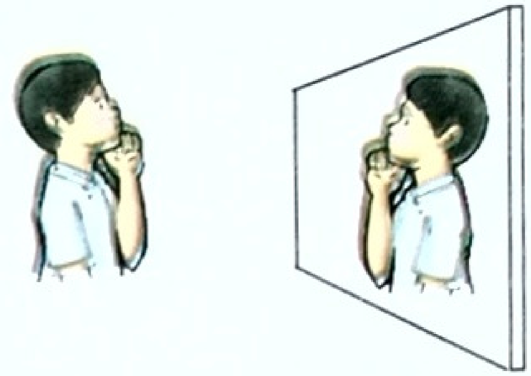

'ক' গিলাচটো আইনা এখনৰ সন্মুখত থলে 'খ' গিলাচটোৰ নিচিনা ছবি দেখিবলৈ পাবা।

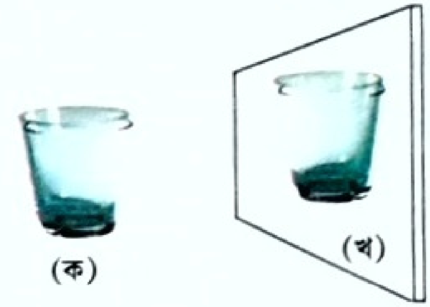

(ক) (খ)

তলৰ ইংৰাজী আখৰ দুটা আইনাত চালে কেনে দেখি চাওঁ আহা।

এতিয়া তোমালোকে তলত দিয়া ইংৰাজী আখৰ কেইটা আইনাৰ সন্মুখত থলে কেনে দেখিবা চোৱা।

X L K

শিক্ষকলৈ নিৰ্দেশনা : প্ৰতিফলনৰ জৰিয়তেও ছাত্ৰ-ছাত্ৰীক সমমিতিৰ ধাৰণা দিবলৈ চেষ্টা কৰিব।